

Met 4 HAVO/5 Atheneum naar Berlijn

Eine tolle Zeit mit viel Geschichte und Gemütlichkeit
In Berlijn ligt de geschiedenis op straat; een bewogen geschiedenis met Eerste Wereldoorlog, republiek van Weimar, nazidictatuur, Tweede Wereldoorlog, Koude Oorlog, Mauerbau en Wiedervereinigung. De reis naar Berlijn is tegelijkertijd een reis door de tijd. Met de leerlingen van 5 Atheneum en 4 HAVO hebben we van 17 tot en met 22 mei jl. deze boeiende wereldstad bezocht. Hieronder een overzicht van verschillende bezienswaardigheden en belevenissen.

Maandag 17 mei: reizen en relaxen

Na een voorspoedige reis arriveren we aan het eind van de middag in ons hotel St. Christopher's in de Rosa Luxemburg Straße. In dit hotel komen veel backpackers en de voertaal is Engels. Toch een gelukje voor de vele leerlingen uit 4 HAVO die geen Duits in hun pakket hebben. Na het inchecken eten we Duits bij 'Der alte Fritz'. Het eten is niet 'vom Feinsten', maar ja, dan kan het alleen maar beter worden en dat bleek de rest van de week inderdaad het geval. 's Avonds nog even sfeer proeven op de terrassen van de Hackescher Markt. Hier trekt een straatkunstenaar de aandacht die een opgeblazen ballon verorbert. Even verderop staat een straatprostituee, ook al om aandacht wervend.

Dinsdag 18 mei: het 'oude' centrum en checkpoint Charly

Vandaag staat een stadswandeling op het programma. Op en om Unter den Linden zijn heel wat wereldlijke en kerkelijke monumenten te zien. De uitleg bij al dit moois krijgen de leerlingen via ingesproken commentaar van meneer Dijkstra op hun MP3-speler te horen. Bekende publiekstrekkingen zijn de Brandenburger Tor en de Rijksdag. Als je zo rondwandelt, is het moeilijk voor te stellen dat hier vrijwel geen gebouw de oorlog ongeschonden heeft doorstaan. Alles is minutieus gerestaureerd. De leerlingen met geschiedenis in hun pakket bezoeken daarnaast het Deutsches Historisches Museum, de leerlingen met exacte vakken gaan naar het Deutsches Technik Museum.

De middagpauze wordt bij de Turkse markt in Kreuzberg doorgebracht (Het is hier echt goedkoop: een aanrader voor alle Berlijngangers). Na de monsterpizza's staat Checkpoint Charly op het programma. Het Mauermuseum op de hoek geeft een indrukwekkend overzicht van alle vluchtelingen die Oost-Duitsers en Oost-Berlijners hebben uitgevoerd. Zoals die man die met een zelfgefabriceerde miniduikboot de Oostzee overstak en op een Deens strand terecht kwam.

Woensdag 19 mei: de atoombunker en (opnieuw) een stadswandeling

De 'story of Berlin' is een zeer toegankelijke multimediapresentatie over de geschiedenis van Berlijn. We krijgen hier een rondleiding in het Engels die ons uiteindelijk naar de atoombunker onder de Kurfürstendamm voert. De bunker is een overblijfsel uit de tijd van de Koude Oorlog. Hier hangt een naargeestige sfeer: gedempt blauw licht, 3600 gestapelde bedden en een beschrijving van de situatie als de kelder vol zit met mensen. Onze leerlingen mogen aan het einde de bedden even uitproberen. Je moet er alleen niet aan denken om hier de voorgeschreven veertien dagen door te brengen. De bunker kan bij calamiteiten ook nu nog worden ingezet.

's Middags maken we een wandeling door West-Kreuzberg, al zijn niet alle leerlingen onder de indruk van de prachtig gerestaureerde straten. Als de vermoeidheid toeslaat, zijn die opgeknapte façades en smeedijzeren balkonnen slechts bijzaak. Een aantal leerlingen wil echter toch de omweg langs het imponerende hoofdgebouw van vliegveld Tempelhof (gebouwd tussen 1936 en 1941) maken. Daarna wordt de groep van 25 leerlingen weer gesplitst. De ene groep gaat naar het museum für Naturkunde voor een opdracht biologie (het is tenslotte een

werkweek), de anderen doen praktijkopdrachten voor geschiedenis in de stad (en lekker shoppen, als er tijd overblijft). Het avondeten is prima verzorgd: groep 1 Turks en groep 2 Indisch en morgen doen we dit net andersom.

Donderdag 20 mei: emoties en de kunst van een goede rondleiding

Beide groepen draaien vandaag hetzelfde programma, maar in verschillende volgorde. De exacte groep gaat met meneer van der Kooi mee, terwijl de geschiedenis-groep door mevrouw Wesselius wordt begeleid. Door zijn abstracte vormgeving blijft het Holocaust- Mahnmal, het monument voor de vermoorde Joden in Europa, op emotioneel veilige afstand. Eenmaal in de ondergrondse tentoonstellingsruimten grijpen de hartverscheurende levensgeschiedenissen en nagelaten notities van betrokkenen je naar de keel. Een bijzonder emotioneel moment deed zich voor toen leerlingen van groep 2 door een man en een vrouw werden aangesproken die de oorlog onder moeilijke omstandigheden hadden overleefd. Op zo'n moment besef je dat dit verhaal nog steeds moet worden verteld. En tegelijkertijd bedenk je dat ook andere groepen, zoals communisten, socialisten, Sinti, Roma, invaliden, zwakbegaafden en homoseksuele mensen op dezelfde onmenselijke manier zijn behandeld.

Van de ene onbegrijpelijke episode in de geschiedenis naar de volgende. Bij de Gedenkstätte Berliner Mauer krijgen we bij een originele strook muur uitleg over het waarom van de muur en tegelijkertijd een uitgebreide beschrijving van de 'death strip'. De rondleider van groep 2 weet de juiste toon te treffen en onze leerlingen luisteren geboeid. 's Middags is het tijd om de East Side Gallery, de 'kunstmuur' bij Ostbahnhof, te bekijken.

Het avondprogramma is luchtig met de LasVegas-achtige show 'Stars in concert'. Bekende artiesten uit de popgeschiedenis worden levensecht geïmiteerd. Er wordt live gezongen en de danseressen zorgen voor dynamiek in de optredens.

Intermezzo: de U-Bahn

Voor de meesten betekent Berlijn ook een eerste kennismaking met de metro oftewel de U(ndergrund)-Bahn. Een deel van het openbare leven speelt zich hier af. 's Morgens vroeg tref je er zwervers aan die liggen te slapen op een bankje en er wordt in de gangen en hallen gemusiceerd. De leerlingen vermaken zich op hun manier. Zo telt Meinte Ettema de muisjes die op en om de rails rondlopen en vragen we ons af of ze wel eens door zo'n denderende trein worden geplet. Manon Scheepstra en Jolies Muurling doen in de metro het spelletje: rechtop blijven staan zonder je ergens aan vast te houden. Altijd lachwekkend is ook het moment waarop een deel van de groep is ingestapt, waarna de deuren dichtgaan. De rest blijft op het perron staan en de trein wacht plagerig nog enkele momenten. Er zit niets anders op voor beide groepen om het volgende station als ontmoetingspunt te kiezen, wat je dan nog net via handgebaren kunt aangeven. Manon is extra oplettend, als ze instapt: ze was een keer binnen en haar tas nog buiten. Maar op het volgende station gingen de deuren weer open en kon Manon met haar tas worden herenigd.

Ook de rit naar Uhlandstraße zullen we niet snel vergeten. Mevrouw Wesselius en meneer van der Kooi waren zo verdiept in de reisroute boven de grond en de leerlingen bleven braaf zitten, zodat het eindstation werd gemist. Toen werd het stil en de deuren bleven gesloten. En in de andere coupé zat Melvin Snippe moederziel alleen. Gelukkig werden we na enige minuten door de chauffeur bevrijd en begon de trein aan een nieuwe rit.

Vrijdag 21 mei: Freiheit und Freizeit

Vandaag kiezen de leerlingen zelf een onderdeel. Iemand heeft op Unter den Linden Madame Tussaud ontdekt en de meesten willen hier wel eens kijken. Anderen observeren Berlijn vanuit de hoogte vanaf de Fernsehturm op Alexanderplatz en reizen daarna circa twintig U-Bahn stations door naar het Olympiastadion.

's Middags verzamelen we op Wittenbergplatz, waar vooral de dames onder ons staan te popelen om te gaan winkelen. Kurfürstendamm en Tauentzienstraße vormen één lang winkellint met het megawarenhuis KaDeWe als blikvanger, maar ook de gebombardeerde Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche bevindt zich vlak in de buurt.

Na een goede Mexicaanse maaltijd gaan we 'avonds naar de film op Potsdamer Platz (hotspot voor moderne architectuur), waarna iedereen moe maar voldaan zijn bed opzoekt. Althans, dat dachten wij als begeleiders. De leerlingen hadden echter nog een gezellig samenzijn op de grootste kamer en haalden achterstallige slaap de volgende dag in de bus in.

Zaterdag 22 mei: nach Hause

Berlin, wir lieben dir und der Abschied fällt schwer, aber nach Hause reisen bereitet uns auch eine große Freude. Na een rustige reis komt de bus aan het einde van de middag bij school aan. Veel gezien, veel gelopen en een onvergetelijke herinnering rijker. Leerlingen: bedankt voor jullie prettige aanwezigheid en de prima sfeer tijdens deze 'tolle Woche'.

Mevrouw Wesselius en
Herr van der Kooi

